

УДК 159.9:316.6

DOI: [https://doi.org/10.17721/upj.2025.1\(23\).5](https://doi.org/10.17721/upj.2025.1(23).5)

Завада Т. Ю.,

кандидат психологічних наук, доцент,
доцент кафедри психології і психотерапії,
Український католицький університет
E-mail: zavada_t@ucu.edu.ua
ORCID: 0000-0001-9745-2772

Облучинська-Шабазова К. Г.,

магістр психології, асистент кафедри
клінічної психології з основами КПТ,
Український католицький університет
E-mail: kristina.bohdanova@ucu.edu.ua
ORCID: 0009-0009-8843-4922

ПРИЙНЯТТЯ СУЧАСНИХ МІФІВ ПРО СЕКСУАЛЬНУ АГРЕСІЮ (AMMSA-UA): УКРАЇНОМОВНА АДАПТАЦІЯ ШКАЛИ

Вивчення міфів про сексуальну агресію є актуальною соціальною проблемою, що тісно пов'язана з насильством над жінками, оскільки такі переконання слугують для заперечення, применшення або виправдання сексуального насильства. Метою даного дослідження була адаптація Шкали прийняття сучасних міфів про сексуальну агресію (Acceptance of Modern Myths about Sexual Aggression, AMMSA) для україномовної вибірки та оцінка її психометричних властивостей.

В емпіричному дослідженні взяли участь 610 осіб (474 жінки, 136 чоловіків) віком від 18 до 60 років.

Шкала AMMSA-UA продемонструвала високу внутрішню узгодженість (коефіцієнт альфа Кронбаха = 0,931; коефіцієнт омега МакДональдса = 0,929) та високу тест-ретестову надійність ($r = 0,70$ за чотири тижні). Щодо факторної структури, хоча паралельний аналіз показав на семифакторну модель, покращена одномірна модель після корекції коваріації залишкових членів продемонструвала добрі показники відповідності даним ($\chi^2/df = 1,9$; RMSEA = 0,049; CFI = 0,936). Конвергентна валідність підтверджена значу-

щими позитивними кореляціями з амбівалентним сексизмом ($r = 0,587$) та вірою у символічний опір жінок щодо сексу ($r = 0,862$). Виявлено, що чоловіки демонструють вищий рівень прийняття міфів про сексуальну агресію порівняно з жінками, а вищий рівень освіти корелює з меншим прийняттям цих міфів.

Загалом, українське дослідження успішно адаптувало AMMSA, демонструючи її високу надійність та валідність для вимірювання сучасних міфів про сексуальну агресію в Україні. Ця адаптація є важливим внеском у розуміння гендерних упереджень та може слугувати основою для розробки та оцінки ефективності програм запобігання сексуальному насильству.

Ключові слова: міфи про сексуальну агресію, AMMSA-UA, адаптація шкали, психометричні властивості, гендерні упередження.

Вступ

Постановка проблеми та аналіз останніх досліджень. Однією з найбільш актуальних соціальних проблем у світі, зокрема в Україні, є насильство над жінками. За статистичними даними ООН, проведеними у 2014 році, 22% жінок віком від 15 до 49 років стали жертвами фізичного або сексуального насильства (FRA, 2014), причому 67% з них зазнали насильства з боку свого романтичного партнера (ОБСЄ, 2019). Сексуальне чи фізичне насильство є результатом множинних чинників, тому дослідження цього явища має важливе значення для розуміння його причин та запобігання наслідкам.

Проблема сексуального насильства тісно пов'язана з соціально та культурно вкоріненими переконаннями. Одним із таких явищ є **міфи про сексуальну агресію**, які визначаються як описові або приписувальні переконання щодо зґвалтування (його причин, контексту, наслідків, кривдників, постраждалих та їхньої взаємодії), що слугують для заперечення, применшення або виправдання сексуального насильства, вчиненого чоловіками проти жінок (Gerger et al., 2007).

Міфи про сексуальне насилля активно поширюються в суспільстві й мають значний вплив на ставлення до постраждалих. До поширених міфів належать уявлення про те, що чоловіки не можуть контролювати свої сексуальні бажання, або що жінки самі провокують насильство одягом чи поведінкою. Також поширеними є стереотипи, які дискредитують досвід постраждалих, зокрема, що «справжнє» зґвалтування

відбувається виключно через насильницький напад незнайомця і має супроводжуватися фізичними травмами (Gerger et al., 2007; McMahon, & Farmer, 2011). Втім, реальність інша: більшість згвалтувань скоюються знайомими особами в житлових районах і без видимих тілесних ушкоджень (Logan et. al, 2015; Waterhouse et.al, 2016).

Поширення таких міфів сприяють **формуванню культури звинувачення постраждалих**, де відповідальність за насильство перекладається з агресора на тих, хто пережив напад (van der Bruggen, & Grubb, 2014). Такі переконання притаманні не лише агресорам (Johnson, & Beech, 2017; Yapp, & Quayle, 2018), а й широким верствам населення, зокрема представникам правосуддя, поліції, медицини та психології (LeMaire et.al, 2016). Зокрема, працівники поліції, які мають високий рівень прийняття міфів про сексуальну агресію, менш схильні довіряти жертвам, а самі випадки насильства вважають менш переконливими (Hine, & Murphy, 2019). Аналогічні стереотипи можуть використовуватися в судовій системі для дискредитації потерпілих осіб (Temkin et al, 2016).

Міфи також функціонують як **засіб психологічного захисту**: серед жінок вони зменшують відчуття власної вразливості, створюючи ілюзію контролю («я не така, отже, зі мною цього не станеться»), тоді як серед чоловіків – раціоналізують агресивну поведінку (Bohner, & Lampridis, 2004; Eyssel et al, 2006).

Поширеність сексуального насильства значно варіюється у різних країнах, що свідчить про його **культурну зумовленість** і змінність (García-Moreno et al, 2013). Це також підкреслює важливість адаптації психодіагностичних дослідницьких інструментів до конкретного культурного контексту.

Одним з основних інструментів вимірювання прийняття міфів про сексуальну агресію є **Шкала прийняття міфів про згвалтування** (Rape Myth Acceptance Scale, RMA), створена Мартою Барт у 1980 році. Спочатку орієнтована на чоловіків, вона нині використовується також для оцінки рівня прийняття міфів серед жінок (Sanan et.al, 2018). Дослідження показали, що жінки з вищим рівнем RMA почуваються більш захищеними, сприймаючи себе як «нетипову жертву» (Bohner, & Lampridis, 2004), тоді як чоловіки схильні до звинувачення жінок, які постраждали від насилля (Murnen et al, 2002).

Для тоншого розуміння сучасних проявів таких міфів також була розроблена **Шкала прийняття сучасних міфів про сексуальну агре-**

сію (Acceptance of Modern Myths about Sexual Aggression, AMMSA), яка включає 30 пунктів (Gerger et al., 2007). Однією з ключових переваг AMMSA, на відміну від традиційних шкал прийняття міфів про згвалтування (ПМЗ), є нормальний розподіл її балів. Інші опитувальники щодо прийняття міфів про сексуальне насилля часто дають низькі середні значення та скошені розподіли балів, що ускладнює їх використання в дослідженнях. AMMSA була розроблена з використанням тонких формулювань та сучасної мови для подолання цієї проблеми (Gerger et al., 2007). Це дозволяє краще відобразити внутрішнє прийняття досліджуваними соціально менш прийнятних переконань, що стосуються сексуальної агресії.

AMMSA була створена німецькою мовою та адаптована до англійської мовної версії, показала високу надійність і використання у різних культурних контекстах (Gerger et al., 2007). Ця шкала активно застосовується в міжнародних дослідженнях, перекладена на багато мов та має такі розроблені варіації: французьку (Courtois et al, 2021), іспанську (Megias et al, 2011), норвезьку (Jakobsen, 2016), грецьку (Hantzi, 2015), шведську (Fernsund, & Luke, 2021), чилійську (Campla et al, 2019), колумбійську (Osampo-Otalvaro et al, 2020), мексиканську (Bernal-Baldenebro et al, 2019), а також психометрично перевірена у США (Watson, 2016).

Факторний аналіз AMMSA засвідчив, що вона може розглядатися як одновимірний інструмент (Gerger et al., 2007; Megias et al., 2011; Jakobsen, 2016), хоча деякі дослідження вказують на потенційну багатовимірність (Fernsund, & Luke, 2021; Bernal-Baldenebro et al, 2019; Osampo-Otalvaro et al, 2020; Campla et al, 2019).

В українській психології існує значний дефіцит інструментів для дослідження різних аспектів сексуальності загалом, а також прийняття міфів про сексуальну агресію зокрема. Тому, **метою** даного дослідження стало адаптувати Шкалу прийняття сучасних міфів про сексуальну агресію (The Acceptance of Modern Myths About Sexual Aggression Scale) для україномовної вибірки.

Методи та процедура дослідження.

Переклад та адаптація української версії Шкали прийняття сучасних міфів про сексуальну агресію (AMMSA-UA), Додаток А.

Шкала Acceptance of Modern Myths About Sexual Aggression (AMMSA) була перекладена у 2023 році згідно з міжнародними стандартами кроскультурної адаптації психометричних інструментів (Beaton et al,

2000). Процес перекладу включав кілька етапів, зокрема прямий та зворотний переклади. До роботи залучалися фахівці з перекладу, носії української та англійської мов, а також психологи з досвідом адаптації психодіагностичних методик. У результаті узгодження між експертами було отримано фінальний варіант шкали AMMSA-UA, адаптований до соціокультурного контексту україномовної аудиторії.

Подальша процедура психометричної адаптації AMMSA-UA передбачала емпіричне дослідження за участю 610 осіб віком від 18 до 60 років (середній вік – 32,7 роки; стандартне відхилення – 8,43). Із загального числа учасників 474 були жінками, 136 – чоловіками (див. табл. 1).

Опитування проводилося онлайн за допомогою платформи Google Forms. Усі учасники брали участь добровільно, після отримання інформації про мету дослідження та збереження конфіденційності й анонімності отриманих даних.

Для оцінки тест-ретестової надійності шкали 36 досліджуваних повторно заповнили AMMSA-UA з інтервалом у чотири тижні. Отримані дані використовувалися для перевірки стабільності показників шкали в часі.

Таблиця 1

Характеристика досліджуваної групи

Досліджувані жінки	Основне дослідження (N=610)	Ретест (N=36)
Вік:		
Діапазон	18-60	19-27
Сер. зн. (ст. відх.)	32.7 (8.43)	22.7 (2.7)
Сімейний статус:		
Одружені	316 (51.8 %)	11 (30.6 %)
У стосунках	169 (27.7 %)	17 (47.2 %)
Перебували у минулому	93 (15.2 %)	8 (22.2 %)
Не мали досвіду романтичних стосунків	32 (5.2 %)	0
Діти:		
Є	398 (65.2 %)	9 (25 %)
Немає	199 (32.6 %)	25 (69.4 %)
Актуальна вагітність	13 (2.1 %)	2 (5.6 %)

Вид діяльності:		
працюють	355 (58.2%)	2 (5.6 %)
поєднують роботу і навчання	84 (13.8 %)	8 (22.2 %)
тимчасово не працюють і не навчаються	28 (4.6 %)	0
перебувають у декретній відпустці	64 (10.5 %)	0
навчаються	83 (13.6 %)	26 (72.2 %)
Освіта:		
Загальна середня	27 (4.4%)	0
Професійно технічна	59 (9.7 %)	0
Вища (бакалавр, магістр)	501 (82.1 %)	36 (100 %)
Наявність наукового ступеня	23 (3.8 %)	0
Проживання:		
Обласний центр	372 (61.5 %)	28 (77.8 %)
Районний центр, місто	171 (28.5 %)	8 (22.2 %)
Селище, селище міського типу	67 (10 %)	0
Релігійність:		
Практикування віри є дуже важливим	139 (22.8 %)	4 (11.1 %)
Практикування віри в більшості – важливе	172 (28.2 %)	18 (50 %)
Вірю в Бога, але не практикую	166 (27.2 %)	6 (16.7 %)
Не вірю в Бога і не практикую	133 (21.8 %)	8 (22.2 %)
Тип стосунків		
традиційний моногамні стосунки	557 (91.3 %)	36 (100%)
вільні стосунки	41 (6.7 %)	0
поліаморні стосунки	12 (2 %)	0

Методики дослідження

Анкета. У анкеті учасники вказували свій вік, стать, сімейний, професійний та соціальний статуси. Також досліджувані відповідали на запитання про наявність дітей та релігійність.

Шкала прийняття сучасних міфів про сексуальну агресію (AMMSA-UA) / The Acceptance of Modern Myths About Sexual Aggression Scale (AMMSA) / Heike Gerger, Hanna Kley, Gerd Bohner, Frank Siebler, (Gerger et al., 2007). Опитувальник AMMSA був створений у 2007

році і включає **30 тверджень**, що відображають поширені сучасні міфи щодо сексуальної агресії. Усі твердження об'єднані в єдину шкалу, яка має високу внутрішню узгодженість: коефіцієнт надійності **Cronbach's alpha** у чотирьох незалежних вибірках оригінального дослідження коливався в межах **0,90–0,95** (Gerger et al., 2007). За результатами факторного аналізу, шкала є **одновимірною**, тобто всі пункти вимірюють один і той самий психологічний конструкт. Учасники досліджень оцінюють ступінь своєї згоди або незгоди з кожним твердженням за **семибальною шкалою**, де **1 означає повну незгоду**, а **7 – повну згоду**. Початково шкала була розроблена **німецькою мовою**, а згодом адаптована **англійською**. У процесі створення інструменту взяли участь **1279 респондентів**, з яких **716 – німецькомовні**, а **563 – англомовні**.

Опитувальник для оцінювання амбівалентного сексизму щодо жінок П. Гліка і С. Фіск (в адаптації А. Ярошенко і Т. Семигіної, 2023).

Опитувальник Ambivalent Sexism Inventory (ASI) розроблений авторами теорії амбівалентного сексизму П. Гліком і С. Фіском, і складається з 12 тверджень, на які досліджувані повинні відповісти за 6-бальною шкалою. Перші 6 питань оцінюють доброзичливий сексизм, а наступні 6 – ворожий. Вищі бали свідчать про вищий рівень ворожого та доброзичливого сексизму. Показники надійності інструменту за коефіцієнтом альфа Кронбаха становлять 0.8 для загальної шкали, 0.7 для ворожого сексизму і 0.8 для доброзичливого сексизму. Апробація інструменту українською мовою була проведена А. Ярошенко та Т. Семигіною на основі Київського міського центру соціальних служб.

Шкала символічного опору щодо сексу у жінок (The Token Resistance to Sex Scale-TRSS; Osman, 1995)

Цей опитувальник розроблений для оцінки схильності віри у символічний опір жінок щодо сексу (коли жінки, хоча і відмовляються від сексуальних пропозицій словами «ні», насправді мають на увазі «так»). Віра в символічний опір була визнана важливим чинником, що впливає на сприймання зґвалтувань на побаченнях та його наслідків (Muehlenhard, & Hollabaugh, 1988; Shotland, & Goodstein, 1983). Досліджувані повинні відповісти на кожне твердження, обираючи одну з 7 можливих варіантів відповідей: від «абсолютно не погоджуюсь» до «абсолютно погоджуюсь». Чим вищий бал, тим більше вірить досліджуваний у символічний опір щодо сексу у жінок. Показник надійності за коефіцієнтом альфа Кронбаха становив 0.9.

Аналіз даних. Статистичний аналіз даних проводився за допомогою програм Statistica 8.0 та R Studio з використанням пакетів psych, GPARotation, lavaan, semTools і REdaS. У процесі аналізу розраховувалися описові статистики окремих тверджень шкали, внутрішня узгодженість за коефіцієнтами альфа Кронбаха та омега МакДональда, а також тест-ретестова надійність на основі коефіцієнта кореляції Пірсона. Факторна структура шкали AMMSA-UA оцінювалася шляхом проведення як експлораторного (EFA), так і конфірматорного (CFA) факторного аналізу. Перед факторизацією здійснювалася перевірка відповідності даних до вимог факторного аналізу за індексом Кайзера-Мейера-Олкіна (КМО) та тестом сферичності Бартлетта. У межах CFA оцінювалися такі індекси відповідності моделі: χ^2 (хі-квадрат), df (ступені свободи), SRMR – стандартизований корінь середньоквадратичної похибки залишків; RMSEA – корінь середньоквадратичної похибки апроксимації; GFI – індекс якості відповідності; TLI – індекс Такера-Льюїса; CFI – значення порівняльного індексу відповідності. Оцінка конвергентної валідності шкали здійснювалася шляхом кореляційного зіставлення з теоретично пов'язаними психологічними конструкціями щодо гендерних упереджень (використано коефіцієнт Пірсона).

Результати дослідження

Описова статистика тверджень шкали AMMSA-UA. У таблиці 2 подано значення середніх (M), стандартних відхилень (SD), факторний навантажень, а також коефіцієнтів асиметрії (Skewness), ексцесу (Kurtosis) та внутрішньої узгодженості (коефіцієнт альфа Кронбаха) для кожного з тверджень шкали AMMSA-UA. Загалом, усі твердження продемонстрували параметри асиметрії та ексцесу, що відповідають критеріям нормального розподілу (асиметрія в межах ± 2 , ексцес – також у межах ± 2 , (George, & Mallery, 2010).

Таблиця 2

Результати описової статистики тверджень шкали AMMSA-UA

№	Факторні навантаження	Коефіцієнт альфа Кронбаха	Середнє значення, M	Стандартне відхилення, SD	Коефіцієнт асиметрії Skewness	Ексцес Kurtosis
1	0.307	0,931	4,41	1,52	-0,59	-0,13
2	0.550	0,928	3,10	1,82	0,50	-0,78

3	0.563	0,928	2,53	1,60	0,81	-0,22
4	0.517	0,929	2,64	1,55	0,63	-0,50
5	0.549	0,928	3,03	1,69	0,44	-0,69
6	0.661	0,927	3,73	2,13	0,03	-1,41
7	0.446	0,929	2,42	1,51	0,95	0,11
8	0.468	0,929	2,91	1,89	0,59	-0,97
9	0.599	0,927	2,80	1,89	0,67	-0,85
10	0.518	0,928	2,50	1,75	0,90	-0,36
11	0.547	0,928	1,70	1,40	2,12	- 3,65
12	0.690	0,926	3,17	2,15	0,45	-1,26
13	0.565	0,928	2,98	1,78	0,49	-0,87
14	0.477	0,929	3,14	1,66	0,26	-0,74
15	0.621	0,927	4,02	2,05	-0,14	-1,26
16	0.697	0,926	2,50	1,68	0,94	-0,10
17	0.531	0,928	2,97	1,83	0,58	-0,75
18	0.682	0,926	2,92	1,92	0,60	-0,91
19	0.508	0,929	4,35	1,81	-0,33	-0,82
20	0.474	0,929	3,01	1,89	0,40	-1,07
21	0.710	0,926	3,03	2,07	0,51	-1,18
22	0.631	0,927	2,70	1,57	0,59	-0,48
23	0.654	0,927	2,89	1,65	0,42	-0,80
24	0.568	0,928	3,43	1,79	0,08	-1,09
25	0.551	0,928	3,63	1,84	0,13	-0,83
26	0.565	0,928	3,96	2,06	-0,18	-1,38
27	0.701	0,926	2,69	1,61	0,57	-0,71
28	0.447	0,929	2,97	1,52	0,38	-0,51
29	0.474	0,929	1,89	1,37	1,76	2,75
30	0.358	0,930	2,47	1,57	1,03	0,29
Заг. по-каз-к		0,93	90,47	30,46	0,11	-0,72

Проте, слід зауважити, що твердження 11 «Жінка, яка легковажно гуляє вночі по темних вулицях, частково сама винна, якщо її зґвалтували» дещо виходить за межі нормативних показників значень Skewness

і Kurtosis. Значення **Skewness** – **2,12**, вказує на те, що розподіл даних твердження 11 – **зсунутий вправо**. Це свідчить про те, що більшість досліджуваних вказували нижчі оцінки його значення, таким чином не вірячи у поданий міф. Показник Kurtosis – **-3,65**, що вказує на негативний ексцес, тобто на плоский розподіл, без виражених викидів або екстремальних значень. Це є ознакою того, що всі відповіді більш-менш схожі між собою, а крайні значення є рідкісними або відсутніми. Тому запитання 11 вартувало б або переформулювати, або можливо забрати зі шкали.

Результати описової статистики вказують, що найпоширенішими міфами серед досліджуваної групи є: 1. *«У сексуальних стосунках жінки зазвичай очікують, що ініціативу проявлятиме чоловік»*, 2. *«Жіноча «скромність» часто — лише гра, за якою приховується сексуальне бажання»*, 3. *«Політики піднімають тему згвалтувань головним чином для привернення уваги ЗМІ»*, 4. *«Алкоголь часто сприяє тому, що чоловіки чинять сексуальне насильство»*.

Найменш поширеними міфами щодо сексуальної агресії є: 1. *«Жінка, яка легковажно гуляє вночі по темних вулицях, частково сама винна, якщо її згвалтували»*, 2. *«Замість того, щоб перейматися уявними постраждалими від сексуального насильства, суспільство повинне звернути увагу на більш нагальні проблеми — як-от екологія»*.

Надійність опитувальника AMMSA-UA оцінювалася за допомогою таких критеріїв внутрішньої узгодженості як: коефіцієнт альфа Кронбаха і коефіцієнт омега МакДональда (табл. 3), а також на основі повторного тестування (метод тест-ретест).

Таблиця 3

Внутрішня надійність AMMSA-UA

	Cronbach's Alpha	McDonald's Omega
AMMSA - UA	0.931	0.929

Результати тест-ретестової перевірки шкали AMMSA-UA, проведеної з інтервалом у чотири тижні, засвідчили **високу стабільність результатів у часі**. У повторному вимірюванні взяли участь 36 досліджуваних. Коефіцієнт кореляції за Пірсоном між двома етапами дослідження становив **$r = 0,70$** , що свідчить про **надійність шкали при повторному застосуванні**.

Порівняльний аналіз результатів первинного та повторного тестування не виявив **статистично значущих відмінностей** ($p = 0,541$), що додатково підтверджує **високу відтворюваність і стійкість** вимірювань. Загалом отримані дані також підтримують **високу внутрішню узгодженість** опитувальника AMMSA-UA.

Факторна структура шкали AMMSA-UA. Для даних шкали AMMSA-UA індекс Кайзера-Мейера-Олкіна (КМО) склав 0,93, а тест сферичності Бартлетта $\chi^2 = 4674,75$, $df = 435$; $p = 0,0$, що відображає безумовну адекватність даних для подальшого використання у факторному аналізі. За допомогою ЕФА методом максимальної правдоподібності було виконане однофакторне рішення, що мало на меті перевірити відповідність факторної структури оригінальному варіанту. Отримана однофакторна структура пояснює 38,92% розсіювання даних, а факторні навантаження знаходяться у діапазоні 0,307 – 0,701 (табл. 2), що вказує на не надто тісний зв'язок змінних із фактором.

Модель 1. Перевірка однофакторної моделі шкали AMMSA-UA за допомогою конфірматорного факторного аналізу було виконано методом MLM (Maximum Likelihood Method), табл.4.

Таблиця 4

Конфірматорний факторний аналіз для однофакторної моделі шкали AMMSA-UA

	χ^2	χ^2/df (≤ 2)	SRMR (≤ 0.08)	RMSEA (≤ 0.06)	GFI (≥ 0.95)	TLI (≥ 0.90)	CFI (≥ 0.90)
Однофакторна модель 1	1094,87	2,7	0.057	0.061	0.847	0.838	0.849

Примітки: χ^2 – *хі-квадрат*; df – *ступені свободи*; SRMR – *стандартизований корінь середньоквадратичної похибки залишків*; RMSEA – *корінь середньоквадратичної похибки апроксимації*; GFI – *індекс якості відповідності*; TLI – *індекс Такера-Льюїса*; CFI – *значення порівняльного індексу відповідності*.

Отримані результати переважно не перевищують поріг значущості, тому модель потребує покращення.

Модель 2. Для того аби оцінити кількість факторів, що найкраще відповідають даним, використовувався паралельний аналіз. Результати паралельного аналізу представлено на рис. 1 і його результати пропонують 7 факторів і 3 компоненти опитувальника AMMSA-UA.

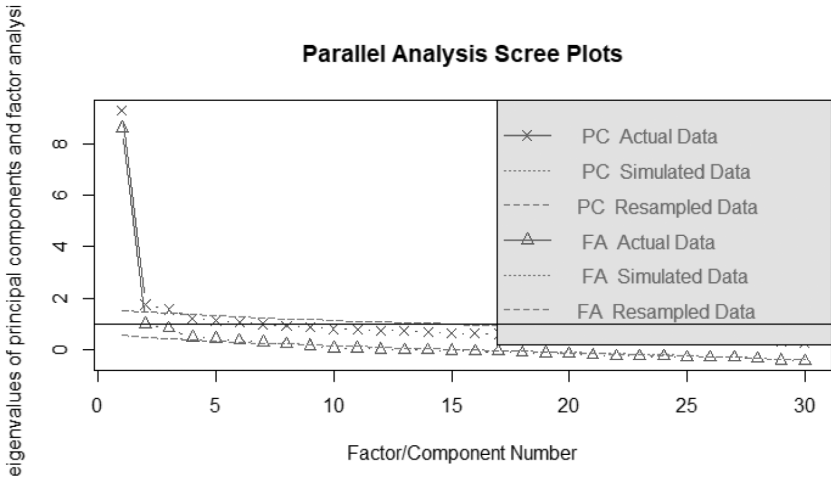

Рис. 1. Результати паралельного аналізу AMMSA-UA

Таким чином, створена семифакторна модель AMMSA-UA пояснює 57% розсіювання даних і представлена у таблиці 5. Перші сім власних значень були: 9,31; 1,75; 1,56; 1,20; 1,12; 1,07; 1,03. Співвідношення між першим і другим власними значеннями становило 5,31. Це означає, що перший фактор пояснюється більше ніж у 5 разів розмір дисперсії, ніж кожен із інших факторів. Коефіцієнти значень, а також графік осипу наштовхують на те, що однофакторне рішення є більш прийнятним для AMMSA-UA. Проте, багатфакторна модель краще відображає структуру опитувальника. Подібні результати були отримані і в інших адаптаціях (Fernsund, & Luke, 2021; Campla et al, 2019; Ocampo-Otalvaro et al, 2020; Bernal-Baldenebro et al, 2019).

Таблиця 5

Результати факторних навантажень 7-ми факторного рішення AMMSA-UA

	F1	F2	F3	F4	F5	F6	F7
1						0.310	
2						0.472	
3	0.388						

4	0.766						
5	0.615					0.317	
6					0.320	0.320	
7							0.580
8						0.468	
9			0.696				
10						0.364	
11		0.856					
12						0.454	
13						0.481	
14						0.687	
15						0.514	
16				0.518		0.471	
17						0.304	
18			0.789				
19						0.652	
20						0.524	
21					0.733	0.642	
22	0.353					0.411	
23						0.460	
24						0.586	
25						0.598	
26						0.669	
27						0.578	
28							0.733
29							
30							0.387

Модель 3. Також здійснено перевірку багатофакторної моделі, запропонованої шведськими дослідниками Fernsund & Luke (2021) на українській вибірці (табл. 6). Гіпотетичні підшкали самостійно розподілялися авторами шляхом тематичної категоризації пунктів AMMSA, частково спираючись на чотири гіпотетичні підшкали опитувальника IRMA (McMahon & Farmer, 2011). У результаті, дослідники виокремили

7 факторів: «Вона сама напросилася» (п. 2, 9, 11, 18), «Він не міг стриматися» (п. 6, 8, 21, 26), «Жінки перебільшують та брешуть про сексуальне насильство» (п. 3, 4, 16, 22), «Гендерно-рольові стереотипи» (п. 1, 15, 24, 13, 12), «Сексуального насильства насправді не було» (п. 5, 10, 23, 27, 17, 20), «Постраждали отримують достатньо допомоги» (п. 7, 25, 28, 30), «Сексуальне насильство насправді не є проблемою в суспільстві» (п. 14, 19, 29).

Таблиця 6

Конфірматорний факторний аналіз для 7-ми факторної моделі шкали AMMSA-UA, запропонованої Fernsund & Luke (2021)

	χ^2	χ^2/df (≤ 3)	RMR (≤ 10)	RMSEA (≤ 0.05)	GFI (≥ 0.95)	NFI (≥ 0.90)	CFI (≥ 0.90)
7-ми факторна Fernsund & Luke (2021)	457,28	2,08	0.20	0.05	0.902	0.85	0.91

Примітки: χ^2 – *хі-квадрат*; *df* – *ступені свободи*; RMR – *корінь середньоквадратичного залишку*; RMSEA – *величина середньоквадратичної похибки апроксимації*; GFI – *індекс якості відповідності*; NFI – *нормований індекс відповідності*, CFI – *значення порівняльного індексу відповідності*.

Отримані результати конфірматорного аналізу свідчать (табл.6), що загалом модель має певні прийнятні показники в українському варіанті, зокрема, співвідношення χ^2/df – 2,08, RMSEA – 0,05 і CFI – 0,91, хоча деякі з них є нижчими за оптимальні значення, що вказує на ймовірні недоліки моделі, і необхідність покращення в її адаптації до даних (RMR – 0,20 і NFI – 0,85).

Модель 4. Отже, перевірка однофакторної моделі (див. Модель 1, див. табл.4) на українській вибірці показала, що погано відповідає даним. На наступному етапі проводилася корекція однофакторної моделі шляхом моделювання зв'язку через коваріацію залишкових членів для тверджень 6 ~ 21, 9 ~ 18, 7 ~ 28, 3 ~ 5, що було рекомендовано індексами модифікації. Вибір коваріацій здійснювався на основі аналізу індексів модифікації, що вказували на значущу кореляцію між цими залишковими членами.

Таблиця 7

Конфірматорний факторний аналіз для однофакторної моделі шкали AMMSA-UA

	χ^2	χ^2/df (≤ 2)	SRMR (≤ 0.08)	RMSEA (≤ 0.06)	GFI (≥ 0.95)	TLI (≥ 0.90)	CFI (≥ 0.90)
Однофакторна модель 2 (покрашена)	778,587	1,9	0.083	0.049	0.911	0.917	0.936

Примітки: χ^2 – хі-квадрат; df – ступені свободи; SRMR – стандартизований корінь середньоквадратичної похибки залишків; RMSEA – корінь середньоквадратичної похибки апроксимації; GFI – індекс якості відповідності; TLI – індекс Такера-Льюїса; CFI – значення порівняльного індексу відповідності.

Після внесення змін відповідність моделі (див. табл. 7) значно покращилася, що підтверджується зниженням співвідношення χ^2/df з 2,08 до 1,9, а також покращенням значень CFI з 0,91 до 0,936, TLI з 0,85 до 0,917, GFI з 0,902 до 0,917, і свідчить про покращення узгодження моделі з даними. Зниження SRMR з 0,20 до 0,083 є також позитивним результатом, що вказує на покращення моделі під час корекції.

Конвергентна валідність AMMSA-UA.

У таблиці 8 представлено результати кореляційного аналізу шкали AMMSA-UA у зв'язку з іншими гендерними упередженнями. Шкала AMMSA-UA прямо корелює із показником амбівалентного сексизму ($r = 0,587$), а також з показником віри у символічний опір жінок щодо сексу ($r = 0,862$).

Таблиця 8

Конвергентна валідність шкали AMMSA-UA з показниками інших гендерних упереджень

	AMMSA-UA
Амбівалентний сексизм (N=168)	0,587
Ворожий сексизм	0, 511
Доброзичливий сексизм	0,498
Символічний опір жінок щодо сексу (N=168)	0,862

Результати проведеного кореляційного аналізу загалом вказують на те, що вищі оцінки за шкалою AMMSA-UA пов'язані з більш вираженими проявами гендерних упереджень, таких як амбівалентний сексизм (як ворожий, так і доброзичливий) та стереотипами щодо ролі жінок у сексуальних стосунках.

Отримані результати також вказують, що чоловіки більш приймають міфи про сексуальну агресію, ніж жінки ($p < .001$). Також нами виявлено, що вищий рівень освіти, корелює з меншим прийняттям міфів про сексуальну агресію ($r=0,45$).

Дискусія

Метою дослідження було перекласти та адаптувати Шкалу прийняття сучасних міфів про сексуальну агресію (AMMSA) для україномовної вибірки та оцінити її психометричні властивості, включаючи надійність, факторну структуру та конвергентну валідність.

Щодо надійності, AMMSA-UA продемонструвала високу внутрішню узгодженість із коефіцієнтом альфа Кронбаха – 0,931 та коефіцієнтом омега МакДональдса – 0,929. Ці показники є дуже високими і відповідають внутрішній узгодженості, зазначеній в оригінальному дослідженні AMMSA (альфа в межах 0,90–0,95). Подібні високі показники також зафіксовані в іспанській – 0,91 (Megias et.al, 2011), мексиканській – 0,93 (Bernal-Baldenebro et.al, 2019) та чилійській – 0,89 і 0,90 (Campla et.al, 2019) адаптаціях шкали, що підкреслює загальну надійність інструменту в різних культурних контекстах.

Тест-ретестова надійність AMMSA-UA, проведена з інтервалом у чотири тижні ($r = 0,70$), також засвідчила високу стабільність результатів у часі. Показники тест-ретестової надійності в оригінальному дослідженні (Gerger, et al., 2007) коливалися від 0,67 (за 3 тижні) до 0,88 (за 6–10 тижнів) та 0,81–0,84 (за 4–13 тижнів). Такі дані свідчать про те, що вимірювання за допомогою AMMSA-UA є стабільним і відтворюваним, що є важливою передумовою для його застосування в наукових дослідженнях та клінічній практиці.

Розподіл балів за шкалою AMMSA-UA був близьким до нормального, з коефіцієнтами асиметрії та ексцесу, що в більшості відповідали нормативним критеріям. Це є значною перевагою AMMSA порівняно з традиційними шкалами прийняття міфів про звалтування (наприклад, Illinois Rape Myth Acceptance Scale, IRMA), які часто дають низькі середні значення та позитивно асиметричні розподіли. Нормальний

розподіл балів полегшує статистичний аналіз та дозволяє ефективніше виявляти ефекти інтервенцій, спрямованих на зміну ставлень до сексуальної агресії.

Проте, твердження 11: «Жінка, яка легковажно гуляє вночі по темних вулицях, частково сама винна, якщо її зґвалтували» - дещо виходить за нормативні значення ексцесу та асиметрії. Це означає, що більшість досліджуваних відповідали подібним чином і схильні обирати нижчі оцінки за цим пунктом (тобто не вірять у цей міф), що, своєю чергою, може свідчити про недостатню діагностичну чутливість цього твердження. Аналогічні результати були отримані в мексиканському дослідженні (Bernal-Baldenebro et al, 2019), де цей міф також мав низький рівень прийняття. Це свідчить про культурно-специфічні особливості сприйняття цього міфу в українській та мексиканській вибірках, що може відрізнитися від інших контекстів. З огляду на це, доцільним є перегляд формулювання одинадцятого пункту або ж повне його виключення зі шкали в подальших дослідженнях.

Щодо факторної структури, українське дослідження спочатку припустило однофакторну модель після експлораторного факторного аналізу (ЕФА), що пояснювала 38,92% дисперсії даних. Це узгоджується з результатами оригінального дослідження AMMSA (Gerger et al., 2007), а також іспанської (Megias et al, 2011), норвезької (Jakobsen, 2016) та американської (Watson, 2016) адаптацій, які також підтвердили, що шкала може розглядатися як одномірний інструмент.

Водночас, паралельний аналіз в українському дослідженні вказав на наявність семи факторів. Подібна багатофакторність була виявлена в чилійській (спочатку 30 пунктів не підтвердилися, але потім 14-пунктова одномірна модель показала кращий показник), (Sampla et al, 2019)), колумбійській (початковий аналіз показав 7 факторів, але потім була рекомендована 14-пунктова одномірна версія), (Osampo-Otalvaro et al, 2020), та мексиканській (виявили 2, потім 3 фактори), (Bernal-Baldenebro et al, 2019) адаптаціях. Ці розбіжності підкреслюють, що факторні структури можуть бути нестабільними та залежними від розміру вибірки та соціокультурного контексту.

Конфірматорний факторний аналіз (КФА) одномірної моделі AMMSA-UA спочатку показав низькі показники відповідності, але після корекції моделі шляхом моделювання коваріації залишкових членів, відповідність значно покращилася (χ^2/df – 1.9, RMSEA – 0.049, CFI – 0.936, TLI – 0.917). Це свідчить про те, що одномірна модель може

бути прийнятною для української вибірки після певних уточнень, що відображає складність адаптації психометричних інструментів у різних культурних середовищах.

Втім, слід зазначити, що деякі показники (наприклад, RMR – 0,20 і NFI –0,85 при тестуванні шведської семифакторної моделі) все ще не досягли оптимальних значень, що вказує на можливі подальші удосконалення моделі AMMSA-UA (Fernsund, & Luke, 2021). Ці результати схожі з висновками, отриманими в чилійському дослідженні (Sampla et al, 2019), де також була потреба в коригуванні моделі для досягнення оптимальних показників відповідності.

Науковці зазначають, прийняття міфів про згвалтування можна трактувати як одновимірну, так і багатовимірну конструкцію (Payne et al, 1999). Іншими словами, хоча існує загальний вимір, що відображає схвалення міфів про сексуальне насильство – і він був підтверджений в однофакторних моделях AMMSA – також можливе існування кількох підструктур або підшкал, що відображають окремі тематичні напрями у ставленні до сексуального насильства. Такі підструктури можуть включати специфічні вірування, які по-різному впливають на поведінку (McMahon, & Farmer, 2011; Payne et al, 1999).

Конвергентна валідність AMMSA-UA була підтверджена значущими позитивними кореляціями з показниками амбівалентного сексизму ($r = 0,587$) та віри у символічний опір жінок щодо сексу ($r = 0,862$). Це узгоджується з результатами інших досліджень, які також виявили кореляції AMMSA з показниками сексизму та іншими пов'язаними конструктами. Такі результати підтверджують теоретичну очікуваність того, що вищі бали за шкалою AMMSA-UA пов'язані з більш вираженими проявами гендерних упереджень.

Аналіз найбільш та найменш поширених міфів в українській вибірці виявив цікаві культурні особливості. Найбільш поширеними міфами виявилися ті, що стосуються очікування жіночої ініціативи в сексуальних стосунках, «скромності» як приховування бажання, використання теми згвалтувань політиками для привернення уваги ЗМІ та ролі алкоголю у сексуальному насильстві. Тоді як міфи про вину жінки через «легковажну поведінку» або про те, що суспільству слід більше дбати про екологію, а не про «уявних» жертв, виявилися найменш поширеними.

Цікаво порівняти ці дані з результатами мексиканського дослідження, де також спостерігалось низьке прийняття міфу про часткову вину

жінки, яка ходить темними провулками вночі, але високе прийняття міфу про те, що політики використовують тему згвалтувань для привернення уваги ЗМІ, (Bernal-Baldenebro et al, 2019). Це вказує на те, що хоча деякі сучасні міфи про сексуальну агресію можуть мати універсальний характер, їх прийняття може значно відрізнитися в різних культурах, відображаючи місцеві соціокультурні норми та суспільні дискусії.

Також виявлено, що чоловіки демонструють вищий рівень прийняття міфів про сексуальну агресію порівняно з жінками як і у нашому дослідженні (українська вибірка), так і в різних культурних адаптаціях, що узгоджується з поширеним переконанням, що чоловіки повинні бути жорсткими, агресивними та домінантними.

Отримані нами результати вказують, що вищий рівень освіти, корелює з меншим прийняттям міфів про сексуальну агресію. Ймовірно, вищий рівень освіти сприяє розвитку критичного мислення та кращому розумінню соціальних і гендерних проблем, що, своєю чергою, знижує схильність вірити у міфи про сексуальну агресію.

Обмеження українського дослідження включають використання зручної вибірки та онлайн-опитування, що є поширеним у дослідженнях з AMMSA. Хоча це забезпечує анонімність, проте може вплинути на репрезентативність. Невеликий розмір вибірки для повторного тестування (36 респондентів) також може обмежувати узагальнення тест-ретестової надійності.

Висновки

Вивчення прийняття міфів про сексуальну агресію у різних культурних аспектах – актуальна проблема. Адаптація вимірювальних інструментів, таких як AMMSA, до різних мов і культурних контекстів є необхідною для просування досліджень у цій сфері.

У цьому дослідженні оцінювалися психометричні властивості української версії опитувальника AMMSA. Процес адаптації відповідав рекомендованим настановам щодо перекладу психологічних тестів і продемонстрував добру валідність та високу надійність. Хоча паралельний аналіз шкали AMMSA-UA вказував на семифакторну структуру, покращена одномірна модель продемонструвала хороші показники відповідності даним, що підтверджує її надійність та валідність для української вибірки. Адаптована шкала виявилася внутрішньо узгодженою та стабільною протягом чотирьохтижневого інтервалу.

Загалом, українське дослідження успішно адаптувало AMMSA, демонструючи її високу надійність та валідність для вимірювання сучасних міфів про сексуальну агресію в Україні.

Перспективи подальших досліджень. Майбутні дослідження в Україні могли б зосередитися на подальшій валідизації AMMSA-UA на більш різноманітних вибірках, щоб підвищити узагальнюваність результатів. Дослідження також могли б вивчити культурні та соціодемографічні чинники, які впливають на прийняття або відхилення конкретних міфів, а також провести порівняльний аналіз AMMSA-UA з іншими шкалами для більш повного розуміння цього явища. Зрештою, більш детального вивчення потребує ймовірна багатофакторна структура опитувальника.

Декларація про конфлікт інтересів. Автори заявляють про відсутність потенційного конфлікту інтересів стосовно дослідження, авторства та/або публікації цієї статті.

Список використаних джерел

- Beaton, D. E., Bombardier, C., Guillemin, F., & Ferraz, M. B. (2000). Guidelines for the process of cross-cultural adaptation of self-report measures. *Spine*, 25(24), 3186–3191. <https://doi.org/10.1097/00007632-200012150-00014>
- Bernal-Baldenebro, B., Viñas-Velázquez, B. M., & Mejía-Ramírez, M. A. (2019). Mitos sobre la agresión sexual: Validación de una escala en universitarios en México. *Acta de Investigación Psicológica*, 9(1), 98–107. <https://doi.org/10.22201/fpsi.20074719e.2019.1.09>
- Bohner, G., & Lampridis, E. (2004). Expecting to meet a rape victim affects women's self-esteem: The moderating role of rape myth acceptance. *Group Processes and Intergroup Relations*, 7, 77–88. doi:10.1177/1368430204039974
- Campla, X., Novo, M., Sanmarco, J., & Arce, R. (2019). La escala Acceptance of Modern Myths about Sexual Aggression: Validacion para la poblacion Chilena [The Acceptance of Modern Myths about Sexual Aggression Scale: Validation for Chilean population]. *Revista Mexicana de Psicología*, 36(2), 132–146.
- Canan, S. N., Jozkowski, K. N., & Crawford, B. L. (2016). Sexual Assault Supportive Attitudes: Rape Myth Acceptance and Token Resistance in Greek and Non-Greek College Students From Two University Samples in the United States. *Journal of Interpersonal Violence*, 33(22), 3502–3530. <https://doi.org/10.1177/0886260516636064>
- Courtois, R., Schlegel, A., Bonhomme, J., Doineau, E., Bertsch, I., Potard, C., & Pham, T. (2021). Validation française de l'échelle de l'adhésion aux mythes modernes sur l'agression sexuelle (AMMSA). *L'Encephale*, 47(6), 554–563. <https://doi.org/10.1016/j.encep.2020.11.010>
- European Union Agency for Fundamental Rights. (2014). *Violence against women: An EU-wide survey. Main results report*. Luxembourg : Publications Office of the European Union. <https://fra.europa.eu/en/publication/2014/violence-against-women-eu-wide-survey-main-results-report>
- Eyssel, F., Bohner, G., & Siebler, F. (2006). Perceived rape myth acceptance of others predicts rape proclivity. *Swiss Journal of Psychology*, 65(2), 93–99. <https://doi.org/10.1024/1421-0185.65.2.93>

Fernsund, H. E., & Luke, T. J. (2021). *Measuring rape myth acceptance in Sweden: Psychometric properties*. <https://doi.org/10.31234/osf.io/h79t8>

Garcia-Moreno, C., Palitto, C., & Devries, K. (2013). *Global and regional estimates of violence against women*. Geneva : World Health Organization.

George, D., & Mallery, P. (2010). *SPSS for Windows step by step: A simple guide and reference*. Boston : A Simple Guide and Reference.

Gerger, H., Kley, H., Bohner, G., & Siebler, F. (2007). The acceptance of modern myths about sexual aggression scale: Development and validation in German and English. *Aggressive Behavior*, 33(5), 422–440. <https://doi.org/10.1002/ab.20195>

Hantzi, A. A. (2015). Validation of the Greek Acceptance of Modern Myths about Sexual Aggression (AMMSA) scale: Examining its relationships with sexist and conservative political beliefs. *International Journal of Conflict and Violence*, 9(1), 121–133. <https://doi.org/10.4119/UNIBI/ijcv.498>

Hine, B. A., & Murphy, A. D. (2019). The influence of 'high' vs. 'low' rape myth acceptance on police officers' judgments of victim and perpetrator responsibility, and rape authenticity. *Journal of Criminal Justice*, 60, 100–107.

Jakobsen, J. (2016). *Validation of a Norwegian translation of the Acceptance of Modern Myths About Sexual Aggression Scale in a Norwegian student population* [Thesis, UiT The Arctic University of Norway].

Johnson, L. G., & Beech, A. (2017). Rape myth acceptance in convicted rapists: A systematic review of the literature. *Aggression and Violent Behavior*, 34, 20–34. <https://doi.org/10.1016/j.avb.2017.03.004>

LeMaire, K. L., Oswald, D. L., & Russell, B. L. (2016). Labeling sexual victimization experiences: The role of sexism, rape myth acceptance, and tolerance for sexual harassment. *Violence and Victims*, 31(2), 332–346.

Logan, T. K., Walker, R., & Cole, J. (2015). Silenced suffering: The need for a better understanding of partner sexual violence. *Trauma, Violence, & Abuse*, 16(2), 111–135.

McMahon, S., & Farmer, G. L. (2011). An updated measure for assessing subtle rape myths. *Social Work Research*, 35(2), 71–81. <https://doi.org/10.1093/swr/35.2.71>

Megías, J. L., Romero-Sánchez, M., Durán, M., Moya, M., & Bohner, G. (2011). Spanish validation of the Acceptance of Modern Myths about Sexual Aggression Scale (AMMSA). *The Spanish Journal of Psychology*, 14(2), 912–925. https://doi.org/10.5209/rev_SJOP.2011.v14.n2.37

Muehlenhard, C. L., & Hollabaugh, L. C. (1988). Do women sometimes say no when they mean yes? The prevalence and correlates of women's token resistance to sex. *Journal of Personality and Social Psychology*, 54, 872–879. <https://doi.org/10.1037/0022-3514.54.5.872>

Murnen, S. K., Wright, C., & Kaluzny, G. (2002). If «boys will be boys», then girls will be victims? A meta-analytic review of the research that relates masculine ideology to sexual aggression. *Sex Roles*, 46(11), 359–375 <https://doi.org/10.1023/A:1020488928736>

Ocampo-Otálvaro, L. E., Morales-Herrera, M., & Hernández-Calle, J. A. (2020). Validez estructural del Acceptance of Modern Myths About Sexual Aggression Scale (AMMSA) en universitarios colombianos [Structural validity of the Acceptance of Modern Myths about Sexual Aggression Scale (AMMSA) in Colombian university students]. *CHPS: Cuadernos Hispanoamericanos de Psicología Social*, 20(2), 1–12. <https://doi.org/10.18270/chps.v20i2.3510>

Payne, D. L., Lonsway, K. A., & Fitzgerald, L. F. (1999). Rape myth acceptance: Exploration of its structure and its measurement using the Illinois Rape Myth Acceptance Scale. *Journal of Research in Personality*, 33, 27–68. <https://doi.org/10.1006/jrpe.1998.2238>

Romero-Sánchez, M., López Megas, J., Carretero-Dios, H., & Rincón-Neira, L. (2013). Colombian version of the Acceptance of Modern Myths about Sexual Aggression scale: First psychometric analyses. *Revista Latinoamericana de Psicología*, 45(1), 121–134.

Shotland, R. L., & Goodstein, L. (1983). Just because she doesn't want to doesn't mean it's rape: An experimental based causal model of the perception of rape in a dating situation. *Social Psychology Quarterly*, 46, 220–232. <https://doi.org/10.2307/3033793>

Temkin, J., Gray, J. M., & Barrett, J. (2016). Different functions of rape myth use in court: Findings from a trial observation study. *Feminist Criminology*, 13(2), 205–226. <https://doi.org/10.1177/1557085116661627>

Van der Bruggen, M., & Grubb, A. (2014). A review of the literature relating to rape victim blaming: An analysis of the impact of observer and victim characteristics on attribution of blame in rape cases. *Aggression and Violent Behavior*, 19(5), 523–531. <https://doi.org/10.1016/j.avb.2014.07.008>

Waterhouse, G. F., Reynolds, A., & Egan, V. (2016). Myths and legends: The reality of rape offences reported to a UK police force. *The European Journal of Psychology Applied to Legal Context*, 8(1), 1–10. <https://doi.org/10.1016/j.ejpal.2015.04.001>

Watson, L. C. (2016). Exploring the psychometric properties of the Acceptance of Modern Myths about Sexual Aggression (AMMSA) Scale [Doctoral dissertation, Georgia Southern University]. *Digital Commons @ Georgia Southern*. <http://digitalcommons.georgiasouthern.edu/etd/1339>

Yapp, E. J., & Quayle, E. (2018). A systematic review of the association between rape myth acceptance and male-on-female sexual violence. *Aggression and Violent Behavior*, 41, 1–19. <https://doi.org/10.1016/j.avb.2018.05.002>

Yaroshenko, A., & Semigina, T. (2023). Validation of Ukrainian language versions of gender bias detection inventories. *Social Work and Education*, 10(2), 195–210. <https://doi.org/10.25128/2520-6230.23.2.4>

Організація з безпеки і співробітництва в Європі (ОБСЄ). (2019). *Добробут і безпека жінок. Україна: Доповідь про результати дослідження*. <https://www.osce.org/uk/secretariat/440318?download=true>

References

Beaton, D. E., Bombardier, C., Guillemin, F., & Ferraz, M. B. (2000). Guidelines for the process of cross-cultural adaptation of self-report measures. *Spine*, 25(24), 3186–3191. <https://doi.org/10.1097/00007632-200012150-00014>

Bernal-Baldenebro, B., Viñas-Velázquez, B. M., & Mejía-Ramírez, M. A. (2019). Mitos sobre la agresión sexual: Validación de una escala en universitarios en México. *Acta de Investigación Psicológica*, 9(1), 98–107. <https://doi.org/10.22201/fpsi.20074719e.2019.1.09>

Bohner, G., & Lampridis, E. (2004). Expecting to meet a rape victim affects women's self-esteem: The moderating role of rape myth acceptance. *Group Processes and Intergroup Relations*, 7, 77–88. [doi:10.1177/1368430204039974](https://doi.org/10.1177/1368430204039974)

Campla, X., Novo, M., Sanmarco, J., & Arce, R. (2019). La escala Acceptance of Modern Myths about Sexual Aggression: Validación para la población Chilena [The Acceptance of Modern Myths about Sexual Aggression Scale: Validation for Chilean population]. *Revista Mexicana de Psicología*, 36(2), 132–146.

Canan, S. N., Jozkowski, K. N., & Crawford, B. L. (2016). Sexual Assault Supportive Attitudes: Rape Myth Acceptance and Token Resistance in Greek and Non-Greek College

Students From Two University Samples in the United States. *Journal of Interpersonal Violence*, 33(22), 3502–3530. <https://doi.org/10.1177/0886260516636064>

Courtois, R., Schlegel, A., Bonhomme, J., Doineau, E., Bertsch, I., Potard, C., & Pham, T. (2021). Validation française de l'échelle de l'adhésion aux mythes modernes sur l'agression sexuelle (AMMSA). *L'Encephale*, 47(6), 554–563. <https://doi.org/10.1016/j.encep.2020.11.010>

European Union Agency for Fundamental Rights. (2014). *Violence against women: An EU-wide survey. Main results report*. Luxembourg : Publications Office of the European Union. <https://fra.europa.eu/en/publication/2014/violence-against-women-eu-wide-survey-main-results-report>

Eyssel, F., Bohner, G., & Siebler, F. (2006). Perceived rape myth acceptance of others predicts rape proclivity. *Swiss Journal of Psychology*, 65(2), 93–99. <https://doi.org/10.1024/1421-0185.65.2.93>

Fernsund, H. E., & Luke, T. J. (2021). *Measuring rape myth acceptance in Sweden: Psychometric properties*. <https://doi.org/10.31234/osf.io/h79t8>

Garcia-Moreno, C., Palitto, C., & Devries, K. (2013). *Global and regional estimates of violence against women*. Geneva : World Health Organization.

George, D., & Mallery, P. (2010). *SPSS for Windows step by step: A simple guide and reference*. Boston : A Simple Guide and Reference.

Gerger, H., Kley, H., Bohner, G., & Siebler, F. (2007). The acceptance of modern myths about sexual aggression scale: Development and validation in German and English. *Aggressive Behavior*, 33(5), 422–440. <https://doi.org/10.1002/ab.20195>

Hantzi, A. A. (2015). Validation of the Greek Acceptance of Modern Myths about Sexual Aggression (AMMSA) scale: Examining its relationships with sexist and conservative political beliefs. *International Journal of Conflict and Violence*, 9(1), 121–133. <https://doi.org/10.4119/UNIBI/ijcv.498>

Hine, B. A., & Murphy, A. D. (2019). The influence of 'high' vs. 'low' rape myth acceptance on police officers' judgments of victim and perpetrator responsibility, and rape authenticity. *Journal of Criminal Justice*, 60, 100–107.

Jakobsen, J. (2016). *Validation of a Norwegian translation of the Acceptance of Modern Myths About Sexual Aggression Scale in a Norwegian student population* [Thesis, UiT The Arctic University of Norway].

Johnson, L. G., & Beech, A. (2017). Rape myth acceptance in convicted rapists: A systematic review of the literature. *Aggression and Violent Behavior*, 34, 20–34. <https://doi.org/10.1016/j.avb.2017.03.004>

LeMaire, K. L., Oswald, D. L., & Russell, B. L. (2016). Labeling sexual victimization experiences: The role of sexism, rape myth acceptance, and tolerance for sexual harassment. *Violence and Victims*, 31(2), 332–346.

Logan, T. K., Walker, R., & Cole, J. (2015). Silenced suffering: The need for a better understanding of partner sexual violence. *Trauma, Violence, & Abuse*, 16(2), 111–135.

McMahon, S., & Farmer, G. L. (2011). An updated measure for assessing subtle rape myths. *Social Work Research*, 35(2), 71–81. <https://doi.org/10.1093/swr/35.2.71>

Megías, J. L., Romero-Sánchez, M., Durán, M., Moya, M., & Bohner, G. (2011). Spanish validation of the Acceptance of Modern Myths about Sexual Aggression Scale (AMMSA). *The Spanish Journal of Psychology*, 14(2), 912–925. https://doi.org/10.5209/rev_SJOP.2011.v14.n2.37

Muehlenhard, C. L., & Hollabaugh, L. C. (1988). Do women sometimes say no when they mean yes? The prevalence and correlates of women's token resistance to sex. *Journal of*

Personality and Social Psychology, 54, 872–879. <https://doi.org/10.1037/0022-3514.54.5.872>

Murnen, S. K., Wright, C., & Kaluzny, G. (2002). If «boys will be boys», then girls will be victims? A meta-analytic review of the research that relates masculine ideology to sexual aggression. *Sex Roles*, 46(11), 359–375 <https://doi.org/10.1023/A:1020488928736>

Ocampo-Otálvaro, L. E., Morales-Herrera, M., & Hernández-Calle, J. A. (2020). Validez estructural del Acceptance of Modern Myths About Sexual Aggression Scale (AMMSA) en universitarios colombianos [Structural validity of the Acceptance of Modern Myths About Sexual Aggression Scale (AMMSA) in Colombian university students]. *CHPS: Cuadernos Hispanoamericanos de Psicología Social*, 20(2), 1–12. <https://doi.org/10.18270/chps..v20i2.3510>

Payne, D. L., Lonsway, K. A., & Fitzgerald, L. F. (1999). Rape myth acceptance: Exploration of its structure and its measurement using the Illinois Rape Myth Acceptance Scale. *Journal of Research in Personality*, 33, 27–68. <https://doi.org/10.1006/jrpe.1998.2238>

Romero-Sánchez, M., López Megas, J., Carretero-Dios, H., & Rincón-Neira, L. (2013). Colombian version of the Acceptance of Modern Myths about Sexual Aggression scale: First psychometric analyses. *Revista Latinoamericana de Psicología*, 45(1), 121–134.

Shotland, R. L., & Goodstein, L. (1983). Just because she doesn't want to doesn't mean it's rape: An experimental based causal model of the perception of rape in a dating situation. *Social Psychology Quarterly*, 46, 220–232. <https://doi.org/10.2307/3033793>

Temkin, J., Gray, J. M., & Barrett, J. (2016). Different functions of rape myth use in court: Findings from a trial observation study. *Feminist Criminology*, 13(2), 205–226. <https://doi.org/10.1177/1557085116661627>

Van der Bruggen, M., & Grubb, A. (2014). A review of the literature relating to rape victim blaming: An analysis of the impact of observer and victim characteristics on attribution of blame in rape cases. *Aggression and Violent Behavior*, 19(5), 523–531. <https://doi.org/10.1016/j.avb.2014.07.008>

Waterhouse, G. F., Reynolds, A., & Egan, V. (2016). Myths and legends: The reality of rape offences reported to a UK police force. *The European Journal of Psychology Applied to Legal Context*, 8(1), 1–10. <https://doi.org/10.1016/j.ejpal.2015.04.001>

Watson, L. C. (2016). Exploring the psychometric properties of the Acceptance of Modern Myths about Sexual Aggression (AMMSA) Scale [Doctoral dissertation, Georgia Southern University]. *Digital Commons @ Georgia Southern*. <http://digitalcommons.georgiasouthern.edu/etd/1339>

Yapp, E. J., & Quayle, E. (2018). A systematic review of the association between rape myth acceptance and male-on-female sexual violence. *Aggression and Violent Behavior*, 41, 1–19. <https://doi.org/10.1016/j.avb.2018.05.002>

Yaroshenko, A., & Semigina, T. (2023). Validation of Ukrainian language versions of gender bias detection inventories. *Social Work and Education*, 10(2), 195–210. <https://doi.org/10.25128/2520-6230.23.2.4>

Orhanizatsiia z bezpeky i spivrobotnytstva v Yevropi (OBSIe). (2019). *Dobrobut i bezpeka zhinok. Ukraina: Dopovid pro rezultaty doslidzhennia [Women's Well-being and Safety. Ukraine: Report on the Results of the Study]*. [in Ukrainian]. <https://www.osce.org/uk/secretariat/440318?download=true>

Abstract

Zavada T. Yu.,

PhD in Psychology, Associate Professor of the
Department of Psychology and Psychotherapy,
Ukrainian Catholic University
E-mail: zavada_t@ucu.edu.ua

Obluchynska-Shabazova K. H.,

Assistant of the Department of Clinical
Psychology with elements of CBT,
Ukrainian Catholic University
E-mail: kristina.bohdanova@ucu.edu.ua

THE ACCEPTANCE OF MODERN MYTHS ABOUT SEXUAL AGGRESSION (AMMSA-UA): A UKRAINIAN LANGUAGE ADAPTATION OF THE SCALE

The study of myths about sexual aggression is an important social issue closely related to violence against women, as such beliefs serve to deny, minimize, or justify sexual violence. The aim of this study was to adapt the Acceptance of Modern Myths about Sexual Aggression (AMMSA) scale for a Ukrainian-speaking sample and to evaluate its psychometric properties.

The empirical study involved 610 participants (474 women, 136 men) aged between 18 and 60 years. The AMMSA-UA scale demonstrated high internal consistency (Cronbach's alpha = 0.931; McDonald's omega coefficient = 0.929) and good test-retest reliability ($r = 0.70$ after four weeks). Regarding the factor structure, although the parallel analysis suggested a seven-factor model, the improved unidimensional model, after correcting the residual covariances, showed good fit indices ($\chi^2/df = 1.9$; RMSEA = 0.049; CFI = 0.936). Convergent validity was confirmed by significant positive correlations with ambivalent sexism ($r = 0.587$) and beliefs in symbolic resistance by women against sex ($r = 0.862$). It was found that men demonstrated a higher level of acceptance of myths about sexual aggression compared to women, and a higher level of education correlated with lower acceptance of these myths.

Overall, the Ukrainian study successfully adapted the AMMSA, demonstrating its high reliability and validity for measuring modern

myths about sexual aggression in Ukraine. This adaptation is an important contribution to understanding gender biases and can serve as a foundation for development and evaluation of sexual violence prevention programs.

Key words: *sexual aggression myths, AMMSA-UA, scale adaptation, psychometric properties, gender bias.*

Додаток

**Шкала прийняття сучасних міфів про сексуальну агресію
AMMSA-UA (адаптація Т. Завада, К. Облущинська-Шабазова,
2025)**

Інструкція: *Будь ласка, уважно читайте кожне твердження та оберіть значення від 1 до 7, яке найкраще відображає Вашу точку зору. Використовуйте всю шкалу оцінювання, щоб якомога точніше передати свою думку. Шкала має наступні значення:*

- 1 – абсолютно не згоден(на)*
- 2 – не згоден(на)*
- 3 – радше не згоден(на), аніж згоден(на)*
- 4 – важко сказати*
- 5 – радше згоден(на), аніж не згоден(на)*
- 6 – згоден(на)*
- 7 – абсолютно згоден(на)*

1. У сексуальних стосунках жінки зазвичай очікують, що ініціативу проявлятиме чоловік.
2. Як тільки чоловік і жінка почнуть інтимно зближуватися (обійматися, цілуватися, торкатися один одного), побоювання жінки щодо сексу автоматично зникають.
3. Багато жінок скаржаться на сексуальні домагання без серйозних підстав – лише щоб виглядати незалежними.
4. Щоб отримати опіку над дітьми, жінки часто безпідставно звинувачують колишнього чоловіка у сексуальному насильстві.
5. Трактування безневинних жестів як «сексуальних домагань» стало популярною зброєю у битві між чоловіками та жінками.
6. Сексуальна розрядка для чоловіків – це природна потреба, яку вони не можуть ігнорувати.

7. Сьогодні жінки, які постраждали від зґвалтування, отримують достатню підтримку.
8. Часто причиною зґвалтувань є провокативне представлення сексу в медіа, що збуджує агресивно налаштованих чоловіків.
9. Якщо жінка запрошує чоловіка до себе додому на каву після вечірки – це означає, що вона хоче сексу.
10. Доти, поки натяки залишаються в межах пристойності, це просто комплімент жінці щодо її привабливості.
11. Жінка, яка легковажно гуляє вночі по темних вулицях, частково сама винна, якщо її зґвалтували.
12. Починаючи стосунки, жінка має розуміти, що чоловік буде вимагати сексу.
13. Більшість жінок надають перевагу, щоб їх хвалили за зовнішність, а не за розум.
14. Через надмірний інтерес до сексу тема сексуальних злочинів сприймається у суспільстві надто емоційно.
15. Жіноча «скромність» часто – лише гра, за якою приховується сексуальне бажання.
16. Багато жінок схильні перебільшувати проблему чоловічої агресії.
17. Якщо чоловік наполягає на сексі зі своєю партнеркою – це не є зґвалтуванням у повному розумінні.
18. Якщо самотня жінка запрошує самотнього чоловіка до себе додому, вона демонструє, що не проти сексу.
19. Політики піднімають тему зґвалтувань головним чином для повернення уваги ЗМІ.
20. Визначити, де закінчується подружній обов'язок і починається зґвалтування – дуже складно.
21. Чоловіки не можуть стримувати сексуальні бажання надто довго – їм потрібна розрядка.
22. Жінки часто звинувачують чоловіків у подружньому зґвалтуванні через помсту після розриву.
23. Через активне обговорення сексуальних домагань на роботі, звичайну поведінку почали сприймати як домагання.
24. На побаченнях вважається нормальним, що чоловік «наполегливий», а жінка «стримує».
25. Постраждали від збройного пограбування отримують менше підтримки, ніж ті, хто пережив сексуальне насильство.

26. Алкоголь часто сприяє тому, що чоловіки чинять сексуальне насильство.
27. Жінки часто хибно тлумачать звичайну увагу як сексуальне домагання.
28. У наш час для постраждалих від сексуального насильства створено достатньо центрів допомоги та програм підтримки.
29. Замість того, щоб перейматися уявними постраждалими від сексуального насильства, суспільство повинне звернути увагу на більш нагальні проблеми – як-от екологія.
30. У сучасному суспільстві винні в сексуальному насильстві чоловіки отримують заслужене покарання.

Отримано – 01 травня 2025
Received – May 01, 2025

Рецензовано – 09 травня 2025
Revision – May 09, 2025

Прийнято – 16 травня 2025
Accepted – May 16, 2025